

Kinh nghiệm dạy học văn học nước ngoài

Tailieu.vn

**MỘT VÀI KINH NGHIỆM TRONG
DẠY-HỌC
VĂN HỌC NƯỚC NGOÀI Ở TRUNG HỌC CƠ SỞ**

Giáo viên : Dương Thị Tố Loan - Trường THCS Hồng Thủy

Kinh nghiệm dạy - học văn học nước ngoài

Phần I

ĐẶT VẤN ĐỀ

Văn chương nước ngoài là một bộ phận quan trọng trong chương trình Ngữ văn trung học cơ sở, gồm những sáng tác dân gian, văn thơ cổ điển, văn thơ hiện đại được chọn và bố trí song song với chương trình văn học dân tộc. Cùng với văn học dân tộc, văn chương nước ngoài đã góp phần tạo điều kiện cho học sinh mở rộng tầm nhìn và khả năng cảm thụ tinh hoa văn hoá nhân loại, hiểu biết thêm về cuộc sống và tài năng sáng tạo của các dân tộc từ đó hiểu rõ hơn đất nước, dân tộc và văn hoá dân tộc đồng thời phát triển tinh thần quốc tế và ý thức về cộng đồng văn hoá nhân loại.

Đó là những sáng tác được chọn lọc trong kho tàng văn học của các dân tộc. Nói rộng ra đó là tinh hoa văn hoá nhân loại đủ sức vượt qua sự thử thách khắc nghiệt của thời gian, của không gian đến với chúng ta hôm nay. Ta bắt gặp ở đây những tác phẩm đã thành mẫu mực của văn học thế giới từ các chuyện cổ tích như : *Cây bút thần* (Trung Quốc), *Ông lão đánh cá và con cá vàng* (Nga) cho đến các tác phẩm văn chương nổi tiếng của các nhà văn lớn của các dân tộc cũng là của thế giới như *Đôn-ki-hô-tê* của (Xéc-van-tét), *Cô bé bán diêm* của (An-đéc-xen), *Chiếc lá cuối cùng* của (OHen-ry), thơ của Lý Bạch, Đỗ Phủ; Truyện của Lỗ Tấn, A. Tôn-xtôi, Mô-pa-xăng, Giắc Lon-đon, Ai-ma-tốp, các trích đoạn kịch cổ điển Pháp, Anh của Mô-li-e, Séc-xpia.

Nhìn chung, đó là những tác phẩm rất giàu giá trị nhân bản, giàu tinh thần dân tộc có tác dụng rất lớn trong việc giáo dục tình cảm cao đẹp, bồi dưỡng tâm hồn trong sáng và ý thức vươn tới điều thiện để phát triển và hoàn thiện nhân cách cho học sinh. Đó còn là những tác phẩm có giá trị nghệ thuật lớn, đạt trình độ mẫu mực được viết ra bởi tài nghệ bậc thầy của các nhà văn xuất sắc.

Kinh nghiệm dạy - học văn học nước ngoài

Tuy nhiên, trong thực tế dạy và học tác phẩm văn chương nước ngoài ở trung học cơ sở hiện nay gặp rất nhiều khó khăn mà trước hết khó khăn lớn nhất là khoảng cách khá lớn về không gian và thời gian, về lịch sử và tâm lý. Đứng trước nhiều tác phẩm văn chương nước ngoài, nhiều giáo viên nhất là học sinh cảm thấy vô cùng xa lạ. Nếu không được giải thích, hướng dẫn thì trong tiếp cận khó mà hiểu, cảm nổi.

Khó khăn lớn thứ hai là chúng ta dạy và học văn chương nước ngoài trong điều kiện tài liệu, sách vở phục vụ cho tham khảo còn khan hiếm. Nhiều tác phẩm ,giáo viên mới được nghe lần đầu tiên. Nhiều tác phẩm ,giáo viên nghe tên nhưng chưa được một lần được nhìn tận mắt. Hầu hết tác phẩm được đưa vào chương trình giáo viên chỉ biết được qua sách giáo khoa, qua tóm tắt, qua trích đoạn. khó khăn này không phải một sớm một chiều mà khắc phục được.

Trước những thực trạng khó khăn trong việc tiếp cận, việc dạy và học các tác phẩm văn chương nước ngoài như vậy, với tấm lòng yêu nghề, yêu bộ môn và trong thực tế giảng dạy ,tôi đã cùng nhiều đồng nghiệp tìm ra những hướng dạy, bàn cách khắc phục những khó khăn trên để góp phần nâng cao hiệu quả của các giờ học ngữ văn. Trong khuôn khổ của đề tài này, tôi xin mạnh dạn góp thêm "***Một vài kinh nghiệm trong dạy- học văn học nước ngoài ở THCS***".

Phần II

GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

I, Điều tra thực trạng trước khi nghiên cứu:

Trước khi nghiên cứu và thực nghiệm đề tài này tôi đã cùng với các đồng nghiệp trong nhóm Ngữ văn của nhà trường tiến hành khảo sát các tiết dạy và học phần văn học nước ngoài trong chương trình đối với các khối lớp 6, 7, 8,9 trong năm học: 2009- 2010

Kinh nghiệm dạy - học văn học nước ngoài

1. Hình thức và nội dung khảo sát:

Tập trung vào mảng kiến thức thuộc phần văn học nước ngoài đã dạy thực tế trong chương trình ở các khối 6, 7, 8, 9 của năm học: 2009-2010.

+ Thông qua các buổi sinh hoạt tổ, nhóm chuyên môn, qua dự giờ đồng nghiệp, thăm lớp rút kinh nghiệm và đánh giá chất lượng, kết quả của các tiết dạy và học từ đó rút ra những phương pháp và biện pháp chung trong dạy và học các loại thể văn học nước ngoài.

+ Sử dụng phiếu học tập với những câu hỏi trắc nghiệm để kiểm tra việc nắm kiến thức bài học, sự hiểu biết của học sinh về các tác giả, tác phẩm văn học nước ngoài.

+ Tiến hành cho học sinh làm các bài kiểm tra viết để đánh giá tổng quát khả năng cảm thụ, phân tích những giá trị nghệ thuật và nội dung của các tác phẩm văn học nước ngoài.

2, Kết quả khảo sát:

Khối	Lớp	Số	Giỏi		Khá		TB		Yếu	
			SL	(%)	SL	(%)	SL	(%)	SL	(%)
6	6B	36	01	2.8	13	36.1	18	50	4	11.1
	6D	35	02	5.7	16	45.7	12	34.3	5	14.3
7	7A	40	01	2.5	15	37.5	21	52.5	3	7,5
	7B	38	0	0	16	42.1	20	52.6	2	5.3
8	8A	34	01	2,9	17	50	13	38.2	3	8.8
	8B	38	01	2.6	16	43.2	13	35.1	8	21

Kinh nghiệm dạy - học văn học nước ngoài

9	9A	35	1	2,9	20	57.1	11	31.4	03	8.6
	9D	35	0	0	17	48.6	16	45.7	2	5.7

Qua thực tế và kết quả khảo sát tôi nhận thấy rằng:

+ Sự hiểu biết của học sinh về các tác giả cũng như các tác phẩm văn học nước ngoài được học trong chương trình còn rất hạn chế.

+ Khả năng tiếp thu và cảm nhận những tác phẩm văn chương nước ngoài chưa cao.

+ Kỹ năng phân tích và cảm thụ những giá trị đặc sắc về nghệ thuật và nội dung các tác phẩm văn chương nước ngoài còn hời hợt và chưa sâu sắc. Vì vậy số bài đạt điểm khá chưa cao..

+ Ở một vài giáo viên sự hiểu biết về phong tục, tập quán sinh hoạt, quan niệm thẩm mỹ của dân tộc đó sản sinh ra tác phẩm chưa thật sâu sắc, chưa có điều kiện đọc trọn vẹn các tác phẩm có đoạn trích được dạy.

II, Những công việc thực tế đã làm và kết quả đạt được.

1. Những nguyên tắc chung:

1a. Muốn dạy tốt các tác phẩm văn chương nước ngoài phải trực tiếp tiếp xúc với tác phẩm:

Có thể coi đây là một yêu cầu nghiêm ngặt đối với giáo viên và học sinh khi dạy học tác phẩm văn chương. Nhưng với các tác phẩm văn chương nước ngoài thì đây là một yêu cầu khá cao, song phải tìm mọi cách mà thực hiện cho được. Có thể tổ chức cho tổ, nhóm chuyên môn chia nhau tìm đọc, trao đổi với nhau. Cũng có thể tổ chức báo cáo trong sinh hoạt chuyên môn hoặc có thể tổ chức ngoại khoá cho học sinh. Nếu không đọc được tác phẩm thì cũng phải được nghe, được kể, được thảo luận về tác phẩm mà mình phải dạy và học.

1b. Tìm hiểu những vấn đề liên quan đến tác phẩm:

Kinh nghiệm dạy - học văn học nước ngoài

Sự hiểu biết về tác giả, về thời đại, về đất nước đó sản sinh ra tác phẩm, những đặc sắc về thiên nhiên, về tập tục xã hội nhất là về tâm lý dân tộc sẽ giúp ta hiểu và cảm tác phẩm văn chương nước ngoài rất nhiều. Những điều đó không dễ gì có được nếu chúng ta không tìm tòi học hỏi.

Chúng ta sẽ không cảm và hiểu tốt đoạn trích " *Đánh nhau với cối xay gió*" trong *Đôn-ki hô-tê* của Xéc-van-tét nếu ta không hiểu biết gì về đất nước Tây Ban Nha thời trung cổ, sự tan rã của ý thức hệ phong kiến và sự hình thành của ý thức hệ tư sản.

Vì vậy việc tìm đọc các tài liệu có liên quan trên các tạp chí, các sách báo rất cần thiết đối với giáo viên và học sinh nhất là giáo viên trong việc dạy học tác phẩm văn chương, nhất là tác phẩm văn chương nước ngoài.

1c. Muốn dạy tốt tác phẩm cần hiểu đúng tác phẩm:

Muốn dạy tốt văn bản thì phải hiểu đúng nó, tìm hiểu nó đúng trong vị trí tác phẩm, hiểu được toàn bộ tác phẩm và dụng ý nghệ thuật của tác giả, từ đó mới lựa chọn được vấn đề và cách hướng dẫn học sinh tìm hiểu, khám phá và lĩnh hội cho phù hợp với trình độ học sinh. Đây là một yêu cầu cao song với tác phẩm văn chương nước ngoài thì việc hiểu đúng tác phẩm là một yêu cầu quan trọng.

Hầu như giáo viên chỉ mới biết được nhà văn Giắc-lơ-nơ và "*Tiếng gọi nơi hoang dã*" qua một đoạn trích không trọn vẹn trong sách giáo khoa. Cũng vì vậy mà chưa hiểu được tinh thần của văn bản cũng như chưa hiểu sâu sắc tác giả và nội dung toàn bộ tác phẩm. Thực ra, đây chỉ là một đoạn trích trong tác phẩm

" *Tiếng gọi nơi hoang dã*" của Giắc-lơ-nơ, một nhà văn Mỹ nổi tiếng thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX. "*Tiếng gọi nơi hoang dã*" là một kiệt tác của nhà văn nhằm chứng minh: mâu thuẫn giữa sự tàn bạo dã man của cái gọi là văn minh và sự tự do của loài vật sống hoang dã trong thiên nhiên. Kiệt tác này được nhà văn viết từ 1903.

Kinh nghiệm dạy - học văn học nước ngoài

Truyện kể về số phận của con chó Bắc bị bắt cóc mang đi khỏi trang trại của một người chủ giàu có ở Ca-li-phoóc-ni-a, và bị ném vào vùng Bắc cực hoang dã trong cuộc săn vàng của con người. Thiên nhiên nguyên thủy, sự nghiệt ngã tàn bạo của môi trường đã đánh thức và làm phát triển mạnh mẽ trong đáy sâu thẳm của nó những bản năng thú dữ của tổ tiên nó. Nó đã sống với đủ hạng người phần lớn họ là những kẻ độc ác, tàn bạo đối với thú vật. Chỉ có một người là chiếm được thiện cảm của nó bằng lòng nhân đạo và tình thương yêu rộng lớn. Đó là Giôn Thoóc Ton.

Truyện toát lên một nhân sinh quan rõ rệt: Lòng thương yêu loài vật, ông cho rằng chỉ có trên cơ sở một tình thương yêu vô hạn đối với loài vật mới chiến thắng được những con vật, thậm chí là những con vật dữ tợn.

Tình yêu thương thực sự và nồng nàn đến mức cuồng nhiệt dấy lên trong lòng con chó Bắc thì đến Giôn Thoóc Ton mới khơi dậy được những điều đáng tìm hiểu là vì sao mà Bắc yêu thương Giôn Thoóc Ton đến mức có những hành động đẹp đẽ thế? Bởi vì con người này đã cứu sống nó. Nhưng hơn thế nữa, con người này là một ông chủ lý tưởng. Anh chăm sóc chó của mình như thể chính nó là con cái của anh vậy.

Có đọc toàn bộ tác phẩm ta mới thấy hết tình thương yêu thực sự của Giôn Thoóc Ton đối với loài vật mà cụ thể là đối với con chó Bắc trong sự so sánh với bao nhiêu ông chủ trước đó, trong bối cảnh khốc liệt của cuộc hành trình dai dẳng dài dặc trên những con đường ngập tuyết, trong cơn tuyệt mệnh của đàn chó. Chính đây mới là phần cốt yếu của tác phẩm, mới là dụng ý nghệ thuật của tác giả. Chỉ có trên cơ sở tình yêu vô hạn đối với loài vật mới chiến thắng được những con vật. Nội dung của tác phẩm là thế, tư tưởng của tác phẩm cũng là thế nhưng nếu chỉ dựa vào tên của văn bản, qua hai chiến công của con chó, nhiều người chỉ thấy nổi lên hình ảnh “Con chó Bắc” mà thôi.

2, Những công việc thức tế đã làm: